

Karl-Johann Hemmersen og Ulrik Grubb
"Slaveriet og den amerikanske bægning"
Gyldendal: 1. udg. 3. opl. 2002

2. Slavesystemet

Selv om Uafhængighedserklæringen fastslog, at "alle mennesker er skabt lige", så gjaldt det ikke for slaverne. I den nye forfæining var slaveriet med som en nødvendig del af en samlet løsning. Mange mente, at slaveri ville være stærkt på retur i løbet af en kort årrække, og at problemet derfor ville løse sig selv. En række stater i det nordlige USA, hvor de sorte kun udgjorde en lille del af befolkningen, afskaffede da også slaveriet. Men i Syden fik slaveriet en stadig større udbredelse og blev en afgørende del af det økonomiske grundlag. Der skyldtes den industrielle revolution i England, som netop tog fart på denne tid. Den førende sektor i den engelske industrialisering var tekstilindustrien, og de nye spindrier og væverier havde behov for al den bomuld, der kunne opdrives.

Eli Whitney's "cotton gin" (gin = engine) fra 1793 betød en revolution i bomuldsproduktionen.

Verdens førende bomuldsproducent

Efterspørgslen fra de nye tekstilfabrikker gjorde bomuld til den altdominerende afgrøde i sydstaterne, og USA blev storleverandør af råbomuld. Endnu før midten af 1800-tallet dækkede den amerikanske produktion tre fjerdedele af verdens forbrug af råbomuld, og salg af bomuld til udlandet udgjorde i perioden 1815-60 over halvdelen af USA's samlede eksportindtægter.

En vigtig nøgle til denne nye vækst i bomuldsproduktionen - og slaveriet - var Eli Whitney's bomuldsrensmaskine fra 1793. Whitney's maskine, kaldet "the cotton gin" (gin = engine) løste problemet med at skille bomuldsplantens frø fra fibrene. Det var en meget besværlig proces, der tog lang tid i hånden. Rensemaskinen gjorde det muligt for én person at rense 100-150 kg bomuld om dagen mod tidligere kun 1 kg. En anden fordel ved Whitney's opfindelse var, at maskinen kunne behandle en særlig bomuldsort med korte fibre, der var svær at rense, men nem at dyrke i mange forskellige egne. Hidtil havde man anvendt en plante med lange fibre, som kun kunne gro i de fugtige kystegne i South Carolina og Georgia. Arealerne med bomuldsdyrkning kunne nu udvides i takt med efterspørgslen, og bomuldsdyrkingen spredtes hurtigt til North Carolina og Virginia, og videre på den anden side af Alleghanybjergene til Alabama, Mississippi, Arkansas og Louisiana. Efter flere års bomuldsdyrkning på det samme sted blev jorden udpint og udbytet mindre, og jagten på nye frugtbare jordarealer fortsatte.

Alle kræfter blev sat ind på at øge bomuldsproduktionen i syd og sydvest, og hermed voksede også behovet for arbejdskraft til at plante, lugte og plukke bomulden. Antallet af slaver steg, og handel med slaver var en indbringende forretning.

Slavernes forhold

Bomuldsdyrkning krævede ingen uddannelse og kun få redskaber, og hele familien kunne indgå i arbejdsprocessen. Prisen på slaver var generelt stigende, men derimod var udgifter til bolig, opvarmning og tøj yderst beskedne i bomuldsbæltets varme klima. Inklusive udgifter til mad kostede det i gennemsnit 15-40 \$ pr. år at holde en slave. Dyrest var det i bomuldsbæltets nordligste egne, i de såkaldte grænsestater, Kentucky, Maryland og Tennessee, og mange solgte da også i stort tal deres slaver til plantagejere i de nye områder mod sydvest i løbet af 1830'erne og 40'erne.

Plantagen var bomuldsdyrkningens klassiske driftsform og rammen om de fleste slavers tilværelse, men selve begrebet er ikke særlig præcist. I USA taler man traditionelt om plantage, når der er tale om en bedrift med 20 slaver og derover. En meget stor plantage kunne have 500 slaver eller flere. I den anden ende af spektret var der de små og mindre gårde med under 20 slaver, og i en del tilfæl-

Public Sale of Negroes

By RICHARD CLAGETT, ESQ.

On Tuesday, March 5th, 1833 at 1:00 P. M. the following Slaves will be sold at Potters Mart, in Charleston, S. C.

Miscellaneous Lots of Negroes, mostly house servants, some for field work.

Conditions: 1/2 cash, balance by bond, bearing interest from date of sale. Payable in one to two years to be secured by a mortgage of the Negroes, and appraised personal security. Auctioneer will pay for the papers.

A valuable Negro woman, accustomed to all kinds of house work. Is a good plain cook, and excellent dairy maid, washes and irons. She has four children, one a girl about 13 years of age, another 7, a boy about 5, and an infant 11 months old. 2 of the children will be sold with mother, the others separately, if it best suits the purchaser.

A very valuable Blacksmith, wife and daughters; the Smith is in the prime of life, and a perfect master at his trade. His wife about 27 years old, and his daughters 12 and 10 years old have been brought up as house servants, and as such are very valuable. Also for sale 2 likely young negro wenches, one of whom is 16 the other 13, both of whom have been taught and accustomed to the duties of house servants. The 16 year old wench has one eye.

A likely yellow girl about 17 or 18 years old, has been accustomed to all kinds of house and garden work. She is sold for no fault. Sound as a dollar.

House servants: The owner of a family described herein, would sell them for a good price only, they are offered for no fault whatever, but because they can be done without, and money is needed. He has been offered \$1250. They consist of a man 30 to 33 years old, who has been raised in a genteel Virginia family as house servant, Carriage driver etc., in all which he excels. His wife a likely wench of 25 to 30 raised in like manner, as chamber maid, seamstress, nurse etc., their two children, girls of 12 and 4 or 5. They are bright mulattoes, of mild tractable dispositions, unassuming manners, and of genteel appearance and well worthy the notice of a gentleman of fortune needing such.

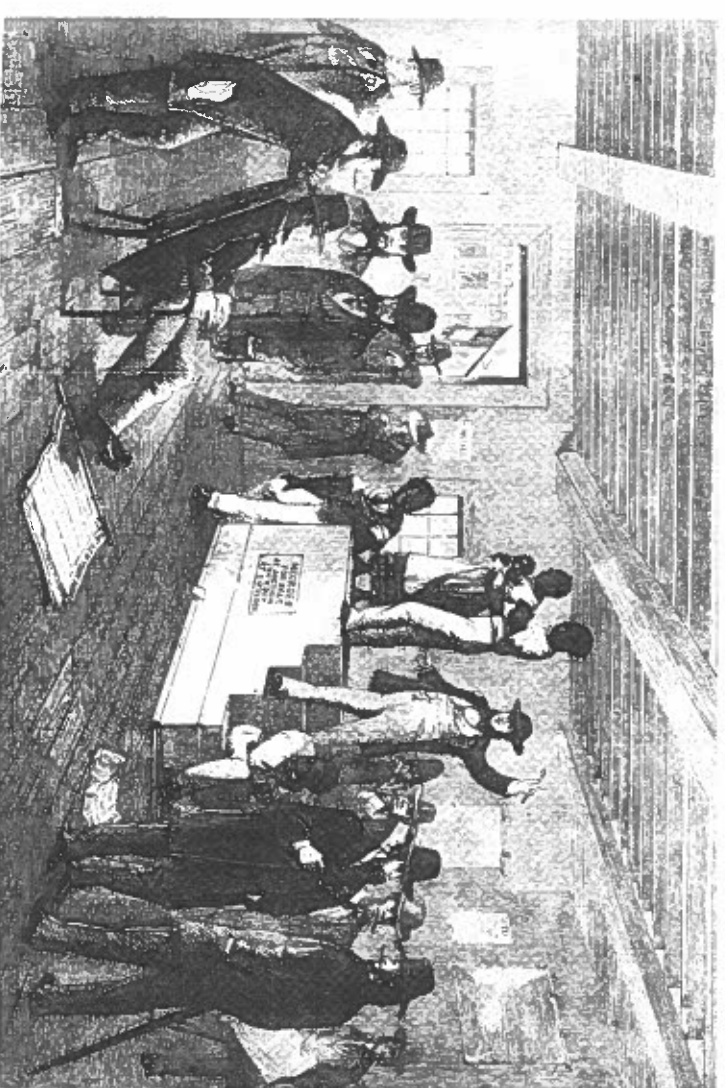
Also 14 Negro Wenches ranging from 16 to 25 years of age, all sound and capable of doing a good days work in the house or field.

Auktionplakat, South Carolina 1833.

de endog uden slaver. Arbejdet med bomuldsdyrkning blev så udført af den hvide familie selv.

Foresstillingen om slavesystemet i de amerikanske sydstater er med rette stærkt præget af det monotone arbejde i bomuldsmarkerne, men rummer dog også en række andre facetter. Der var således også slaver i byerne, hvor der var tale om en række forskellige etherv. De fleste fungerede som arbejdsmænd og tjenestefolk, men der kunne også være tale om specialiserede faglærte håndværkere. Slaver kunne tilsyneladende under tiden have ganske frie forhold, hvor de kunne tage arbejde på egen hånd. Lønnen skulle afregnes med slaveejeren efter nærmere festsatte regler, og i visse tilfælde kunne slaven oparbejde et overskud, der måske i sidste ende satte slaven i stand til at købe sin frihed. Som en særlig kategori regnede man de såkaldte huslaver, der som personlige og betroede tjenere arbejdede tæt på herskabet.

Selv i den klassiske plantagerlivsvarse kunne forholdene variere. En sukkerplantage omfattede ud over markarbejdet også en række mere specialiserede processer i forbindelse med forarbejdningen af sukkeret og dets biprodukter. Det gav større muligheder for faglig identitet og social mobilitet. Her var en slave ikke bare en slave, men kunne økonomisk, kvalifikationsmæssigt og ledelsesmæssigt indgå i mange forskellige funktioner. Det samme gjaldt en del tobaksplantager.

Slaveauktion i Virginia. Illustrated London News 16.2.1861.

Tabel 3
USA's bomuldsproduktion og eksport af råbomuld 1790-1860

År	Årlig høst i 1.000 pounds	Eksport i alt i % af årets høst	Gennemsnitlig pris i New York for kortfibret bomuld i cents pr. pound	Gennemsnitlig pris i Liverpool for kortfibret bomuld i pence pr. pound
1790	1.500	0,80	14,50	-
1795	8.000	78,45	36,00	15-27
1800	35.000	55,08	24,00	16-36
1805	70.000	57,69	23,00	16,50
1810	85.000	111,02	16,00	15,50
1815	100.000	82,99	21,00	20,70
1820	160.000	79,25	17,00	11,50
1825	255.000	69,15	18,59	10,10
1830	331.150	89,22	10,04	6,44
1835	460.358	81,59	17,45	9,13
1840	834.111	86,15	8,92	5,42
1845	992.719	87,11	5,63	3,92
1850	1.001.165	68,03	12,34	7,10
1855	1.294.462	75,24	10,39	5,60
1860	2.275.372	76,47	11,00	5,97

Fra: Hemmersam og Kristoffersen, USA før borgerkrigen

Tabel 4
USA's eksportvarer fordelt efter andel af samlet eksport. Procent

	Bomuld	Tobak	Hvede	Majs	Ris	Kød	Fisk	Tømmer	Industrivarer	Andre varer
1816-20	39	15	16	2	4	2	2	5	7	8
1821-25	48	11	10	2	3	5	2	3	11	5
1826-30	49	10	9	2	4	4	2	3	12	5
1831-35	56	8	8	1	3	3	1	3	10	7
1836-40	63	8	6	1	2	3	1	2	9	5
1841-45	55	9	7	1	2	4	1	2	11	8
1846-50	46	6	13	6	2	8	1	2	11	5
1851-55	53	6	10	2	1	5	0,3	2	14	6,7
1856-60	54	6	11	2	1	6	0,3	2	12	5,7

Fra: Hemmersam og Kristoffersen, USA før borgerkrigen

Tabel 5
Slaveejere i USA 1790 og 1850

Antal slaver	1790 %	1850 % / Familier
1 slave	24,5	17,4
2-4 slaver	30,5	29,5
5-9 slaver	22,0	24,4
10-19 slaver	14,3	17,4
20-49 slaver	6,4	9,1
50-99 slaver	1,0	1,7
100-199 slaver	0,2	0,4
200-299 slaver	>0,1	0,1
300-499 slaver	>0,1	>0,1
over 500 slaver	>0,1	>0,1
I alt	98,9	100

I 1850 udgjorde den slaveejende del af befolkningen i sydstaterne ca. 25 % af den samlede hvide befolkning.

Fra: Hemmersam og Kristoffersen, USA før borgerkrigen

Tabel 6
Prisudviklingen på slaver

År	Anslået slavebefolkning i 1.000	Omtrentlig pris på en arbejdsdygtig slave i \$
1800	895	500
1805	1.040	600
1810	1.190	900
1814	1.330	550
1817	1.420	1.000
1819	1.530	1.100
1822	1.620	700
1823	1.670	650
1826	1.810	850
1831	2.050	950
1834	2.200	1.100
1837	2.340	1.300
1844	2.730	700
1850	3.205	1.100
1851	3.280	1.150
1856	3.650	1.400
1859	3.950	1.700

Tabel 7
Englands (UK's) totale import af råbomuld og import fra USA i mio. pounds

År	UKs import i alt	Import fra USA
1815	101	54
1820	152	90
1825	228	140
1830	264	211
1835	364	284
1840	592	488
1845	722	627
1850	664	493
1855	892	682
1860	1.391	1.116
1865	978	136
1870	1.339	716

Fra: Mitchell, Abstract of British, Historical Statistics (1962). Her fra: Jensen og Kiedal: Den industrielle revolution i England 1780-1850 (1974)

Tekst 1 F.L. Olmsted om forholdene på en plantage i Syden, 1852

Frederick Law Olmsted (1822-1903) stammede fra nordstaterne, og i 1852 tog han på en rejse til slavestaterne for New York Daily Times, hvor han ved seksyn skulle sætte sig ind i "the realities of society and economy throughout the slave states". Følgende er et uddrag af en af rejseberetningerne. Under borgerkrigen ledede Olmsted arbejdet med at forbedre de sanitære og medicinske forhold for nordstatssoldaterne.

En plantageejendom og dens ledelse

...Jeg vil nu gå over til at beskrive den plantage, der efter min vurdering var den mest indbringerende af dem, jeg besøgte.

...Den var belliggende ved en biflod til Mississippi, og det var kun lejlighedsvis muligt at komme dertil med dampbåd; selv denne forbindelse blev ofte afbrudt på grund af lavvande i floden. Slaverne på plantagen udgjorde omkring en syvendedel

af den samlede befolkning i distriktet, hvor de sorte var betydelig flere end de hvide. På tidspunkter for mit besøg boede ejeren der sammen med sin familie og adskillige gæster, men hans sædvanlige bopæl var en lille plantage, af produktionsmæssig ringe værdi, der lå på en egn, som var kendt på grund af beboernes gæstfrihed og overklasseløst, og hvortil der var daglig postforbindelse, samt direkte jernbane- og telegrafforbindelse med New York. Hvis jeg ikke tager fejl, var dette hans andet besøg i løbet af fem år. Ejendommen bestod af fire plantager, der grænsede op til hinanden, hver af dem med sine egne negerboliger, stalde og opsynsmænd. De blev i vidt omfang drevet uafhængigt af hinanden, men alle fire sendte de deres afgrøder til en og samme bomuldsrensningsskive, og også til et fælles pakhus. Det hele stod under opsyn af en forvalter eller bestyrer, som til stadighed havde sin bopæl på ejendommen, og som, under ejerens fravær, havde magt og myndighed over opsynsmændene. Han førte, så godt det lod sig gøre, kontrol med alle fire plantagers økonomi ...

Slaver i arbejde på Popes plantage, South Carolina ca. 1860.

Slavernes levestandard

Stort set så det ud til at der blev sørget godt for negrene, og at de var rigeligt forsynet med hvad der var nødvendigt for at klare en så fysisk hård tilværelse. En stor del af dem boede i velbyggede og rummelige arbejderboliger med en bred veranda, og således indrettet, at en familie på fem personer havde to værelser i stuen og et loftsværelse. Resten boede i bjælkehytter, små og usle at se til, men opsynsmændenes boliger var ikke meget bedre, og der blev gjort forberedelser til at erstatte alle disse boliger med ordentlige, bræddebeklædte arbejderboliger. Hver familie havde et hønsehus og en synestri (bygget af negrene selv), og de holdt høns og svin; sidstnævnte blev om sommeren fodret med ukrudtsgræs, og om efteråret fedet med majs, som de havde stjålet (dette blev af opsynsmanden omtalt som om det var en helt selvfølgelig ting) fra deres herres majsmarker. Adskillige gange havde jeg lejlighed til at iagttage arbejdsjæk indtage deres frokost, som de hver iseg havde bragt med i marken, og jeg lagde mærke til, at de almindeligvis havde rigeligt, ofte mere end de kunne spise, af flæsk, majsbrød og sirup. Den ugentlige fødevareration, som uddeles til hvert familieoverhoved, afvejes og afmåles af slavedriverne under forvalterens opsyn, og består af ca. 1 1/2 kg svinekød og 1 liter mel pr. person, og i månederne januar til juli også ca. 1 liter sirup. Desuden omkring 500 g tobak og 2 liter salt om måneden. Der uddeles ikke andre drikkevarer end vand, undtagen efter usædvanlig hårdt arbejde, eller hvis der er tale om folk, der graver grøften, stående i vand; de får et glas whisky om aftenen. Alle tilbereder selv deres mad om aftenen efter arbejdstids ophør eller på et hvilket som helst andet tidspunkt mellem solnedgang og dagry, hver familie for sig. Hver eneste familie har en have, hvis produkter de ofte sælger, sammen med æg, fjerkræ og flæsk, eller de bruger dem som tilskud til deres faste fødevareration. De fleste familier køber en tønde mel om året. Forvalteren søger at tilskynde dem til det; og for at få dem til at bruge deres penge på mel i stedet for på spiritus, leverer han dem mel for lidt under engrosprisen. Inden

for et par kilometers omkreds bor der mange fattige hvide, som altid er rede til at sælge spiritus til negrene og til at opfordre dem til at stjæle penge til at købe det for. Disse fattige hvide omtales med vrede af opsynsmændene, og forvalteren har givet hver af dem et fast tilbud om at købe deres jord for et beløb, der er meget større end den reelle salgsværdi, bare for at få dem til at flytte væk ...

Da vi var nået hen til det nærmestliggende boligområde, standsede vi op ved et hus, lidt større end de almindelige arbejderboliger, som blev kaldt vævehuset, og hvor 10-12 negre var i færd med at fremstille sko og groft bomuldsstof til negerklæder. En af dem, der var beskæftiget her, var sindssyg, og de fleste andre var krøblinge, syge med kroniske lidelser eller folk, der på grund af alder eller en eller anden svaghed var uegnede til markarbejde ...

Slavernes arbejde

I nærheden af det første boligområde, vi besøgte, lå der en stor grovsmedje og et hjulmagerværksted, hvor et antal håndværkere var beskæftiget. Da vi nærmede os, var de fleste ved at spise deres morgenmad, som de varmede over ildstederne. Inde i værkstedet og udenfor lå der omkring 50 plove, som de var ved at sætte i stand. Forvalteren inspicerede arbejdet, fandt noget af det mangelfuldt, gav arbejderne en skarp irettesættelse på grund af det lange, somme tæmpo og truede en af dem med pisk, såfremt han ikke fulgte de givne retningslinier mere nøjagtigt ...

Hver enkelt opsynsmand fastsatte arbejdstiden på sin egen plantage. Jeg så negre i arbejdet før solopgang og efter solnedgang. Ved ottetiden fik de en spisepause og igen ved middagstid. Længden af disse pauser afhang af opsynsmænds og slavedrivers forgodtbefindende, og det er mit indtryk, at de normalt var på en halv til en hel time. Der var ingen fast regel. Forvalteren var af den opfattelse, at det økonomisk set ville være bedre med én hvid opsynsmand for hver 50 arbejdere, men vanskelighederne ved at skaffe pålidelige opsynsmænd gjorde dette umuligt. Tre af dem, han havde for

øjeblikket, beskrev han som de bedste, han nogen sinde havde haft. Det store flertal af opsynsmænd beskrev han som hidsige, skodesløse og udelige folk, som regel umådeholdne med hensyn til spiritus og helt uegnede til stillingen. De bedste opsynsmænd er almindeligvis unge sønner af små plantageejere, der tager jobbet for en tid som et middel til at samle sig lidt kapital, de kan bruge til at købe sig deres egne negre for.

De plove, der var i arbejde, såvel med enkelt som med dobbelt muldyrforspand, blev kørt af kvinder oven i købet på meget udmærket vis. Jeg holdt med nogen interesse udkig efter, om der skulle være nogen tegn på, at deres køn gjorde dem uegnede til arbejde.

Tyre af dem pløjede sammen med dobbelte forspand og tunge plove. De blev holdt under opsyn af en mandlig neger med en pisk, som han hyppigt slog knald med efter dem, da han ikke fælte nogen smølen eller noget ophold, når ploven skulle vendes; og medens de rykkede i tøjlerne og kom med tilråb til deres muldyr, styrede de ploven hen over den store mark, hurtigt energisk og tilsyneladende med lethed. Som helhed synes det, som om negrene i den sydvestlige del af slavestaterne bliver holdt meget hårdere til arbejdet end i de østlige og nordlige slavestater. Jeg tror ikke, de udfører lige så meget på den samme tid som landarbejdere nordpå, men de arbejder bestemt meget hårdere og har færre pauser. De bliver konstant og vedholdende drevet til arbejde, og den sløve, traskende og mekaniske måde, de arbejder på, er smertelig at overvære. Dette var særlig tilfældet med de arbejdshold, der var beskæftiget med at hake. Et af disse talte omtrent 200 mand (arbejderne fra to af planterne arbejdede nemlig sammen); de bevægede sig hen over marken i parallelle rækker med en betydelig grad af præcision. Jeg red gentagne gange sammen med andre ryttere i kort galop gennem rækkerne, ofte sådan at vi helt pludselig kom hen til dem uden at det fremkaldte den mindste ændring eller afbrydelse af deres ihærdige hakken, og uden at det fik en eneste af dem, så vidt jeg kunne se, til at løfte blikket fra jorden. Jeg havde lagt mærke

til det samme tidligere med mindre sjæk, men her overraskede det mig meget i betragtning af, at jeg var fremmed, og at fremmede kun sjældent havde lejlighed til at besøge plantagen. Jeg tror, at dette i langt højere grad end noget af alt det, jeg havde hørt om, sagde mig noget om slaveriets grusomhed. Det blev understreget af en høj og kraftig neger, som gik frem og tilbage bag rækken, knaldede med pisker og på den mest tvære facon råbte, snart til en og snart til en anden: "Brug hakken, du der, brug så den hake!" Men jeg så ham aldrig slå nogen med pisk.

Afstraffelse af slaver

Det var imidlertid åbenlyst, at pisker konstant var i brug. Der var ingen regler desangående, ikke så vidt jeg erfarede; opsynsmændene og slavedriverne straffede negrene, når som helst de skønnede det nødvendigt, og på en sådan måde og med en sådan strenghed, som de fandt for godt ...

... Under mit ophold på denne plantage kom jeg tilfældigvis til at overvære den hårdeste, korpørlige afstraffelse af en neger, som jeg var vidne til i sydstaterne ... Den måde, som den opsynsmand, der foretog afstraffelsen, optrådte på, og hans efterfølgende samtale med mig herom, anydede, at afstraffelsen på ingen måde var usædvanlig, hvad strenghed angår. Jeg havde truffet ham ved et tilfælde, og han var ved at vise mig sin plantage. Imens vi bevægede os frem og tilbage over plantagen, havde vi to gange krydset en dyb kløft med en tæt kratbevoksning i bunden. Vi var i færd med at passere den for tredje gang og var næsten nået gennem kratet, da opsynsmanden holdt sin hest an og råbte: "Hvad er det? Hallo der! Hvem er det?" Det var en pige, som lå fuldt udstrakt i bunden af kløften, åbenbart i et forsøg på at skjule sig for os i kratet.

"Hvem er du?"

"Sams Sally, sir."

"Hvad gemmer du dig der for?"

Pigen rejste sig halvt op, men svarede ikke.

"Har du været der hele dagen?"

"Nej, sir."

"Hvordan er du kommet herhen?"

Pigen svarede ikke.

"Hvor har du været hele dagen?"

Svaret var uforståeligt. Efter at være blevet uds purgt lidt mere, sagde hun, at hendes fader var kommet til at låse hende inde, da han tog af sted om morgenen.

"Hvordan slip du ud?"

"Slog en planke ud og kravlede ud."

Opsynsmanden tav et øjeblik, så på pigen og sagde så: "Den går ikke; kom herud!" Pigen rejste sig straks og kom hen til ham. I hendes bælte hang et bundt nøgler, som opsynsmanden fik øje på, og han sagde: "Din fader låste dig inde, men du har nøglerne?" Efter at have tøvet lidt, sagde hun, at det var nøglerne til nogle andre låse; hendes fader havde dørnøglen.

Hvor vidt hendes historie var sand eller usand kunne man have fastslået i løbet af to minutter ved at ride hen til det sjak, hendes fader arbejdede i, men opsynsmanden havde taget sin beslutning.

"Den går ikke," sagde han, "ned med dig." Pigen knælede ned på jorden; han stod af hesten, og mens han holdt den med venstre hånd slog han hende 30-40 gange over skuldrene med sin hårde bøjlige pisk af ubehandlet læder (et frygteligt redskab til formålet). Der blev lagt kræfter i slagene med hele armens længde, men uden antydning af vrede eller ophidselse fra opsynsmandens side. For hvert slag udbød pigen, idet hun for sammen: "Ja, sir!" eller "åh, sir!" eller "åh, nej, sir!", uden at stønne eller skrigte. Endelig holdt han op og sagde:

"Sig mig så sandheden." Pigen gentog den samme historie. "Du har nok ikke fået nok endnu", sagde han, "træk tøjet op læg dig ned."

Uden tøven, uden et ord og uden protesterende eller bønfindende blikke trak pigen alle sine klæder op under skuldrene, og lagde sig på jorden med ansigtet vendt mod opsynsmanden, som atter begyndte at piske hende med pisken af ubehandlet læder hen over lænder og lår med lige så stor styrke som før. Denne gang veg hun bort fra ham, hun rejste sig ikke, men vred sig og krøb mens hun skreg: "Åh, lad være, sir! åh, hold op, gode master! gode sir! åh, det er

nok, master! åh Gud! åh, master, master! åh Gud, master, hold op! åh Gud, master! åh Gud, master!" ...

"Var det nødvendigt at straffe hende så hårdt?" "Ja, sir", (han lo igen), "hvis jeg ikke havde gjort det, ville hun have lavet det samme i morgen igen, og halvdelen af folkene på plantagen ville have fulgt hendes eksempel. Åh, De gør Dem ingen forestilling om, hvor dovne disse niggere er; I nordstatsfolk har ingen anelse om det. De ville aldrig arbejde overhovedet, hvis ikke de var bange for at blive pisket..."

De store plantagers fremtid

Hvor mange af de større plantageejere, der faktisk bor på deres ejendom, det skal jeg ikke kunne give noget sikkert skøn over. Jeg tror, at mindre end halvdelen af de plantager med boller nok til 50 slaver, som jeg så fra vejen, da jeg rejste gennem de rige bomuldsområder nær Mississippifoden, havde en bygning, som jeg for moder var en relativt velstående mands faste residens.

Jeg vil tro, at det store flertal af slaver i dette område er overladt til lejede opsynsmænds uindskrænkede magt den største del af tiden. Nogle af disse plantager ejes af pengemænd, som bor fast i nordstaterne eller i Europa. Mange ejes af velstående folk fra Virginia eller Carolina, som bor fast på landejendomme i disse stater – landejendomme, der udadtil fremtræder som plantager, men som i realiteten er at betragte som landsteder, hvis udpinte jord næppe kan frembringe tilstrækkeligt til at føde og klæde de derboende slaver, hvorfor hele tilvæksten i slaver da også til stadighed føres bort for at opdyrke disse frodige områder vestpå...

Antallet af plantager af denne type, og den andel af det samlede antal negre i landet, der er beskæftiget her, er som nævnt hastigt voksende. Med de nuværende priser på bomuld har storproducenten så store fordele frem for den lille producent, at den, der ejer en velbeliggende plantage med 50 slaver, vil stige så hurtigt i velstand og råde over så stor en kredit, at han meget snart, medmindre han da lever helt ufor-

svartligt, kan oprette eller købe flere plantager;

således kan hans børn ved hans død blive forserget, uden at det formindsker antallet af slaver på nogen del af hans jorder. Den overordentlig store kredit, som slavehandlere og forretningmænd giver disse plantageejere, gør dette muligt i endnu højere grad. Jo højere bomuldsprisen er, jo højere er prisen på negre, og jo højere prisen på negre er, desto vanskeliggere er det for folk med lille kapital at købe negre. Store plantager giver naturligvis langt større forrentning af den investerede kapital end små plantager. Faktisk består det eneste antagelige forsvaret for slaveriet - økonomisk set - i at fremhæve fordelene ved anvendelse af arbejdskraft i stor målestok; fordele, der i lige så høj grad gælder for store industrivirksomheder, hvor frie arbejdere samles og sættes i arbejde på den mest effektive måde; og jeg kan ikke se, hvorfor en sådan måde at tilrettelægge produktionen på ikke kunne anvendes i landbruget, hvis det ikke lige var, fordi de resultater, som de små ejendomme kan opvise, stort set ligestiller de to produktionsmåder. Hvis den nuværende høje pris på bomuld og nuværende mangel på arbejdskraft i sydstaterne fortsætter, vil bomuldsdyrkning på små plantager efterhånden blive en sjældenhed af samme grund som håndværning lidt efter lidt er blevet en sjældenhed på gårdene i Massachusetts.

Men uanset hvilke fordele der måtte være ved store plantager, så kommer disse kun deres ejere og bomuldsopkøberne til gavn; langt den største del af den hvide befolkning spredes ud over et stadig større landområde, idet plantageejere og opkøbere tager modet fra dem og driver dem ud i barbariske tilstande, og samtidig er de sorte på plantagerne hastigt på vej til helt at miste det, der var godt i deres oprindelige vilde tilstand, uden at de dog af den grund vinder noget af særlig værdi ved vor civilisation ...

Kilde: Frederick Law Olmsted: *The Cotton Kingdom*, II, New York 1861, side 193-207 og 232-34.

Tekst 2

James Stirling: Husslaven og markslaven, 1857

James Stirling var en englænder, der i 1857 rejste rundt i USA.

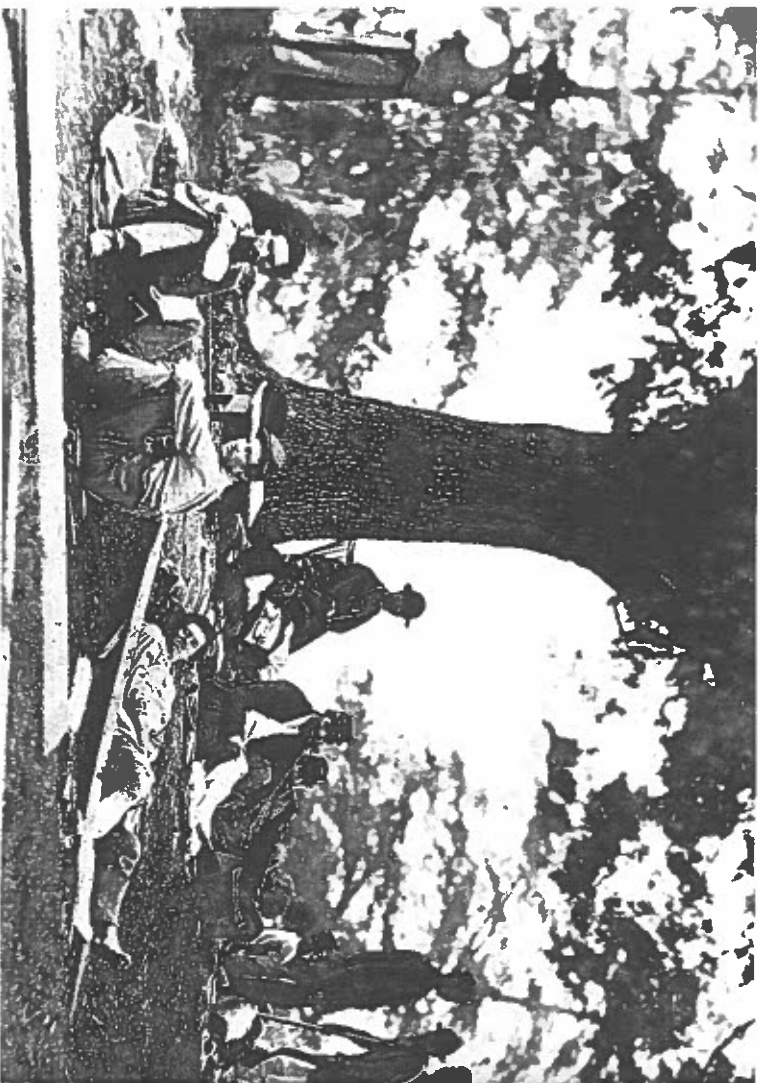
Når man vil bedømme slavernes velfærd, er det nødvendigt at skelne mellem forskellige former for slaveri. Den vigtigste skillelinie, både hvad angår antal og slavernes velfindende, går mellem tjenestefolk og markarbejdere. Tjenestefolkene har det ganske godt. Slaven er ofte født og opvokset i den familie, han tilhører, og selv hvis dette ikke er tilfældet, så fører den konstante forbindelse mellem slaven og hans herre eller dennes familie til en sympatisk indstilling, som medfører en god behandling. Der er talrige eksempler på følelser af hengivenhed fra begge parter side. Der er tilmed fare for, at for stor hengivenhed fra herrens side kan degenerere til for stor overbærenhed. Det er ikke usædvanligt, at der bliver kælet for slaverne, således som vi kæler for andre lavere dyr, og når det sker, så ofres slavens velfærd for en tilfældig hengivenhed. Jeg var forbløffet over slavernes udseende en søndag eftermiddag i Charlestons gader. Mange af dem var velklædte og optrådte nydeligt og syntes at nyde en fridag. Jeg fik oplyst, at praktisk taget alle var husslaver der fra byen, og der kunne ikke være nogen tvivl om, at den offentlige mening, som jo findes i en stor by, havde udøvet en gunstig indflydelse på disse menneskers vilkår.

Markslavernes stilling adskiller sig meget herfra, især de, der arbejder på de store plantager. Der er ingen human indflydelse, som mildner systemets strenghed, ej heller en offentlig mening, som kontrollerer misbrug. Hele "styrken" arbejder en masse som en stor menneskelig mekanisme; eller om man vil, som en flok af menneskeligt kvæg. Ejeren er sjældent til stede for at lede og kontrollere. Selv om han var, er antallet på de store plantager for stort til, at han personlig kan bemærke detaljer i behandlingen af slaverne. På alle de store plantager ligger slavernes velfærd helt i hænderne på de

lig udviklet. Amputationerne foregik derfor ofte under horrible forhold, og risikoen for dødbringende infektioner var betydelig. De store medicinske landvindinger i form af viden om bakterier, renlighed og behandling af kvæstelser, som effektivt kunne reducere dødeligheden, blev først gjort i årtierne efter den amerikanske borgerkrig. Sygdomme hærgede også blandt soldaterne, både i Nord og i Syd, og antallet var så stort, at for hver én, der døde på slagmarken, døde to af sygdomme. Dysenteri, tyfus, lungebetændelse og malaria var de største dræbere, men mange blev svækket af mere almindelige sygdomme, fordi de kom fra tryndt befolkede områder, hvor de ikke havde været udsat for disse sygdomme.

Blokade og ressourcer

Krigens udvikling understregede nødvendigheden af strategiske alternativer, og nordstaterne søgte bl.a. at udnytte deres overlegenhed til søs. Allerede fra krigens begyndelse iværksatte de en blokade af sydstaterne fra søsiden. Det var økonomisk krigsførelse, hvor man både kunne forhindre import af krigsfornødenheder og også skade Sydens eksport og indtjening. Effekten af denne såkaldte Anaconda-plan, opkaldt efter kvælerslangen, er stadig omdiskuteret. I begyndelsen var blokaden langt fra effektiv, for nordstaternes

Sårede nordstatsoldater afventer transport væk fra fronten.

Sammenligning af nordstaternes og sydstaternes ressourcer, 1861

Nordstater	Sydstater
Befolkning 2,5 : 1	Flådens tonnage 25 : 1
Flådens tonnage 25 : 1	Landbrugsareal 3 : 1
Frige mænd i alderen 18-60 år 4,4 : 1	Trædyr 1,8 : 1
44% af befolkningen	Husdyrbesætning 1,5 : 1
Andel af frige mænd i militæret 90%	Hvedeproduktion 4,2 : 1
Værdien af samlet produktion 3 : 1	Produktion af jern 15 : 1
Værdien af tekstilproduktion 14 : 1	Kulproduktion 38 : 1
Værdien af tekstilproduktion 14 : 1	Produktion af skydevåben 32 : 1
Handelsflådens tonnage 9 : 1	Bomuldsproduktion 1 : 24

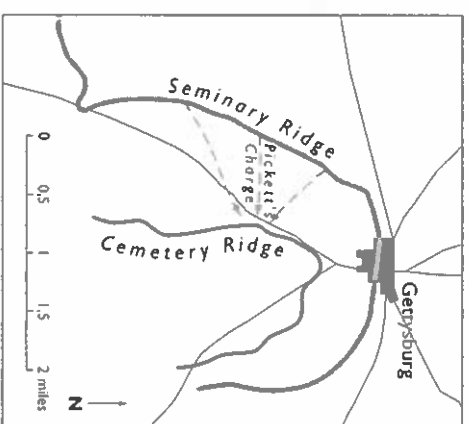
flåde kunne ikke kontrollere hele den over 5.000 km lange kystlinje med over 180 havne, men efterhånden blev mulighederne for at bryde blokaden stærkt indskrænket – i 1861 lykkedes det i ni ud af ti forsøg, men i 1865 kun i ét ud af to, og de fleste er enige om, at mængden af importerede varer som helhed var meget mindre, end den ellers ville have været. Den måske mest betydningfulde søkrigsoperation fandt sted i april 1862, da det lykkedes en mindre flådestyrke fra nordstaterne at erobre sydstaternes vigtige havn og største by, New Orleans. Dette betød en væsentlig styrkelse af blokaden, og samtidig blev der åbnet mulighed for, at nordstaterne kunne få kontrol med Mississippi-floden og dermed skære sydstaternes territorium over i to dele.

Nordstaterne rådede altså over fordele, der kunne blive af betydning på længere sigt. I det hele taget havde nordstaterne langt de fleste ressourcer at tære på. Befolkningen var dobbelt så stor som i Syd, og på alle områder bortset fra bomuldsproduktionen var nordstaternes produktion langt større.

Mange har af samme grund betragtet spørgsmålet om borgerkrigens udfald som afgjort på forhånd og sammenlignet nordstaterne med en kæmpe, der i lang tid blot sloges med den ene arm bundet på ryggen. Andre mener, at overlegenhed i ressourcer ikke i sig selv er tilstrækkeligt til at gøre udslaget. Der kan gives flere eksempler på, at svagere lande har været i stand til at modstå en mægtig fjende. Et godt eksempel fra USA's egen historie er Vietnam-krigen, hvor den amerikanske befolkning vendte sig mod krigen, og det fatige Nordvietnam i midten af 1970'erne besejrede det teknologisk og økonomisk meget stærkere USA.

Slaget ved Gettysburg 1.-3. juli 1863

På slagets første dag stødte de to hære sammen nord for den lille by Gettysburg, og nordstatshæren måtte trække sig tilbage til højdedraget Cemetery Ridge syd for byen. Den efterfølgende dag forsøgte sydstatshæren under general Lee at storme højderne, men nordstatshæren under general Meade holdt stand. Lees sidste forsøg på at få sejren blev det berømte Picketts angreb d. 3. juli, hvor sydstatssoldaterne under generalmajor George Pickett forsøgte at storme over åbent terræn, men blev møjet ned af de forsvarende nordstatsstyrker. Som en historiker har udtalt det: "Picketts angreb er et billede i miniature på sydstaternes krigsindsats: enestående mod, succes i begyndelsen og katastrofe til sidst".

Abraham Lincoln: The Gettysburg Address. Den 19. november 1863

Den 19. november 1863 blev en del af slagmarken ved Gettysburg indviet som græstede for de faldne nordstatskæmper. Efter hovedtaleren holdt præsidenten en kort tale, der i dag er en vigtig del af den amerikanske selvbewidsthed. Han formulerede krigens mål og understregede, at USA ikke mere bare var en union af stater men en nation.

For syvogfirsindstyve år siden skabte vore forfædre på dette kontinent en ny nation, undfanget i frihed og viet det princip, at alle mennesker fra fødslen er lige.

Vi står nu midt i en stor borgerkrig, som skal vise, om denne nation, eller nogen nation, der er skabt og indviet således, i længden vil kunne overleve. Vi er samlet her, på én af denne krigs store slagmarker. Vi er kommet for at indvie en del af slagmarken til et sidste hvilested for dem, der her gav deres liv, for at nationen kunne leve. At vi gør dette, er ubetinget ret og rigtigt.

Men i en højere forstand kan vi ikke indvie, kan vi ikke hellige, kan vi ikke velsigne dette stykke jord. De tapre mænd, levende som døde, der kæmpede her, har allerede indviet den på så afgørende en måde, at det slet ikke står i vor magt hverken at føje noget til eller trække noget fra. Verden vil ikke lægge stort mærke til, ej heller huske ret længe, hvad vi her siger, men aldrig vil den glemme, hvad de udtrettede her. Langt snarere må vi, som lever, hellige os det ufuldendte hverv, som de, der kæmpede her, har fremmet så langt, så ædelt. Langt snarere må vi her hellige os den store opgave, som endnu ligger forude – således at de, som faldt med ære, kan øge vor hengivenhed for den sag, for hvilken de ydede det sidste, fulde mål af hengivenhed – således at vi her højt og helligt kan love, at disse døde ikke skal være døde forgæves – således at denne nation, ved Guds hjælp, må blive genfødt til frihed – og således at folkestyret, ved folket og for folket, ikke skal forgå fra jorden.

Oversat af Frank Jøger.

Kilde: <http://lucweb.loc.gov>

Samtidig vandt nordstaterne en lige så betydningstung sejr på krigsskuepladsen ude mod vest, idet de indespærrede sydstatstropper i byen Vicksburg ved Mississippi d. 4. juli overgav sig til general Ulysses S. Grant. I 40 dage havde Grant belejret byen, og der var sulten, som tvang opererne til at give op. Vicksburgs fald betød, at nordstaterne nu kontrollerede hele den sydlige del af Mississippi ned til New Orleans, der som tidligere omalt var blevet erobret i 1862. Dermed var de tre oprørsstater vest for Mississippi afskåret fra resten af sydstaterne. Krigen havde nået et vendepunkt, selvom den fortsatte i knap to år endnu.

Sejr og nederlag

I begyndelsen af 1864 udnævnte præsident Lincoln sejrherren fra Vicksburg, general Ulysses S. Grant til ny øverstkommanderende. Grant fik ordre til at sætte al kraft ind på at bryde igennem til sydstaternes hovedstad Richmond i Virginia. Dette mål forsøgte han også at nå ved endnu en række blodige slag i maj og juni, men uden held. Kampen syntes derfor fortsat ikke håbløs for sydstaterne. Kunne de vinde en væsentlig sejr, ville det svække Lincoln, og så kunne alt ske. De høje tabstal – som stod at læse i aviserne – tæredede på tilfiden til Lincoln, og det kommende præsidentvalg i 1864 kunne måske vindes af en kandidat, som var indstillet på at finde en forhandlingsløsning. Men i september – to måneder før præsidentvalget – skete der et gennembrud for unionstyrkerne. General Sherman erobrede den vigtige by Atlanta, hovedstaden i Georgia, og førte derpå sin hær stik østpå ud mod Atlanterhavet. I december indtog Sherman havnebyen Savannah, og herfra rykkede hæren mod nord, ind i South Carolina. Det hele lignede nu en gigantisk knibangsoperation, rettet mod sydstaternes kerneområde, og borgerkrigens afslutning nærmede sig.

Sherman er især blevet kendt for det, som han gjorde efter erobringen af Atlanta. Først brændte han byen af og ødelagde alle jernbanelinier for at fjerne det materielle grundlag for sydstaternes krigsførsel, og under det videre felttog østpå ødelagde og brændte Shermans tropper alt af værdi, også civilbefolkningens afgrøder og boliger. Ødelæggelserne dækkede et bælte på 40-100 km i bredden, og krigsførselen var dermed nærmest blevet total, "hard war", som det blev kaldt. Varemanglen blev stadig mere følelig i Syd, og mod krigens slutning var flere områder præget af hungersnød. Antallet af civile, der omkom under krigen i sydstaterne, kendes ikke præcist, men det drejer sig antagelig om 50.000. Den stadige forværring af civilbefolkningens forhold var siden 1863 begyndt at påvirke moralen ved fronten, og efterhånden var mange soldater deserteret for at tage hjem og sørge for deres familier. Manglen på mandskab i sydstatstropperne rækker blev i krigens slutfase så stor, at man vedtog, at sorte slaver kunne indrulleres i hæren. Beslutningen, der ideolo-

Postkort, der viser en lynching i Russellville, Kentucky d. 31. juli 1908. Sådanne kort var meget udbredte. Afsejderen bemærker dog på bagsiden, at der er vedtaget en lov "forbidding these to be sent thru the mail or be sold anymore".

I bought this in Hopkinsville, 15¢ each. They are not on sale openly. I forgot to send it until just now I ran across it. I read an account of the night riders affairs where it says that men were hung without any apparent cause or reason, whatever. A law was passed forbidding these to be sent thru the mail or to be sold anymore.

This Space for Address only.

Post Card

PLACE POSTAGE HERE	15
DOMESTIC 15. POST- SESSIONS	15
CANADIAN MEXICAN FOREIGN	25

"TAKEN FROM DEATH," LYNCHING AT RUSSELLVILLE,
LOHAN COUNTY, KENTUCKY, JULY 31, 1908.

HANGED IN THE OLD PRISON, LYNCHING TREE, THIS IS A WELL-KNOWN TREE AND THESE FOUR MEN, A TOTAL OF SEVEN MEN, WERE HUNG ON THIS TREE, SOME WERE WHITE MEN. THIS TREE IS AN OLD LAND MARK AND WAS AN OLD PRISON TREE, EVEN IN THE YOUNGEST DAYS OF THE OLD SETTLERS. RUSSELLVILLE IS ONE OF THE POWER TOWNS OF KENTUCKY AND RUSSELLVILLE IS A GENE BRANCH. THIS IS AN EXACT PHOTOGRAPH TAKEN AT THAT TIME. COPYRIGHTED 1908, BY JACK VORTON, NASHVILLE, TENN. U. S. A.